

Maestro, mede mogelijk gemaakt door orkestbibliothecaris Nienke de Boer

Ook al ben je maar een heel klein beetje met de klassieke muziek bekend, wanneer je in november en december van 2014 het tv-programma **Maestro** hebt gekeken, zal het je opgevallen zijn dat de klassieke werken behoorlijk werden ingekort. Hele delen werden gereduceerd tot anderhalve minuut. Dat alle orkestleden de juiste partijen van deze gecoupeerde muziek op hun lessenaar hadden staan tijdens de acht uitzendingen, was de verantwoording van muziekbibliothecaris **Nienke de Boer**. De Nieuwsbrief interviewde haar.

- Ria Warmerdam -

Maestro van AVRO-TROS, naar het format van een BBC-programma is een dirigeerwedstrijd. Acht BN'ers proberen zo goed mogelijk een orkest te laten doen wat het moet doen. In dit

Nienke de Boer

geval Het Balletorkest. De kandidaten worden gecoacht door professionele dirigenten, een jury beoordeelt het eindresultaat. Om alle kandidaten aan de beurt te laten komen worden er maar korte stukjes muziek gebruikt.

Zo kort, dat er geen klant-en-klaar orkestmateriaal voorhanden is. Oorspronkelijke composities worden ingekort en op maat gemaakt, onder de bezielende leiding van de orkestbibliothecaris.

Hoeveel werk was dat nou?

"Enorm veel werk", vertelt Nienke, "je moet weten dat het om fragmenten van 60 stukken

in totaal ging. Composities kon ik het niet meer noemen, ik noemde het "liedjes". De tijdsdruk was ook groot. De orkestleden wilden graag hun partij op tijd hebben om te oefenen (er kan immers een lastige solo-passage inzitten) en het artistieke team van Maestro bleef tot het laatste moment keuzes en wijzigingen maken in het repertoire en in de fragmenten. Voor ons, want ik doe dit niet alleen, werd er dus aan twee kanten aan de tijd getrokken en geduwd. Ik had assistentie van een paar collega's die het meeste knip- en plakwerk van de partijen voor hun rekening namen en soms stukken in een muzieknotatieprogramma verwerkten. Ik bewaarde het overzicht in alle wijzigingen, stuurde de hulp-troepen aan, deed eindredactie en verzorgde de distributie van partijen en partituren. Sinds de bezuinigingsrondes is de bezetting van de bibliotheek teruggeschroefd van 1,6 naar 0,7 fte, dus het was enorm aanpoten."

Kun je ons meenemen in 'de gang van een fragment'?

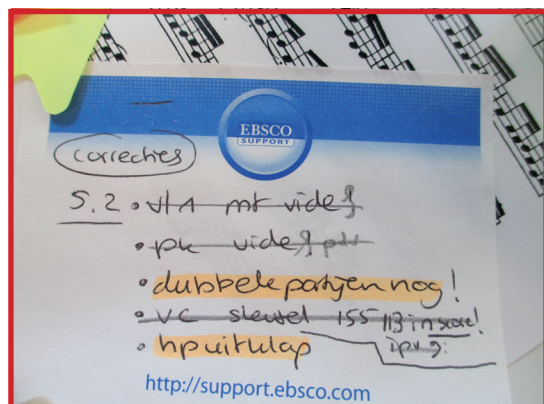
"Zeker en heel graag. Iedere aflevering had een thema, zoals 'Filmmuziek' of 'Soul & Musical' of 'Koor en Symfonisch gedicht' en een bijbehorende repertoirelijst. De keuze van de titels en van de coupures/fragmenten werd door het artistieke team van Maestro gemaakt. Gemiddeld duurde elk stuk – na de knip- en plakbehandeling – anderhalve minuut. Dat is kort, maar tv-technisch blijkbaar nodig omdat de lengte van het programma gelimiteerd is en de veronderstelde aandachtsboog van de kijker kort. Bovendien is vertraging één van de eerste valkuilen bij ama-

- redactioneel -

Dit eerste nummer van het nieuwe jaar biedt naar de bescheiden mening van de redacteur een mooie staalkaart van ons vak: het muziekbibliotheekwerk in al haar facetten. Het interview met orkestbibliothecaris Nienke de Boer geeft een inzicht in het werk achter de schermen bij een tv-programma; Jan Jaap Kassies laat zien dat muziekbibliothecarissen muzikaal erfgoed van de drempel van vergetelheid kunnen wegrukken; Karijn Dillmann blijft hoeden over de archieven van het Nederlands Muziek Instituut en Martie Severt verslaat de presentatie van een boek over bladmuziek in braille. En dat is nog maar een deel van deze rijk-gevulde editie. Helaas is er ook droef nieuws. Via andere kanalen zijn de leden van de NVMB al op de hoogte gebracht van het overlijden van onze collega Ank Schoenewille. Zij bestierde lange tijd de bibliotheek van het conservatorium in Zwolle. In dit nummer een in memoriam van haar collega's van ArtEZ, hogeschool voor de kunsten.

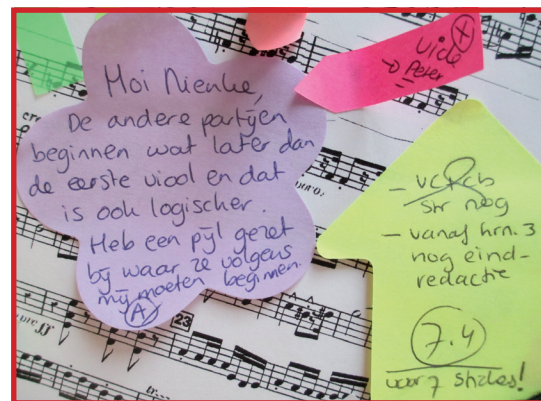
teurdirigenten. Door een kort fragment te nemen is er tv-technisch nog ruimte voor uitloop. Zodra je de lijst hebt, ga je als bibliothecaris na hoe je aan de oorspronkelijke muziek komt. Is het in huis (in de collectie), is het te koop, moet het worden gehuurd? Het is belangrijk dit goed te onderzoeken omdat bij huurmuziek een extra toeslag moet worden betaald voor tv-opnames. Soms is de opgave van het werk zo summier dat je er weer achteraan moet. 'Scène uit het Zwanenmeer' staat er dan. Welke acte, welke scène, wil ik dan weten.

Als het orkestmateriaal binnen is begint het grote knip- en plakwerk. Normaal gesproken worden coupures met potlood ingetekend in de oorspronkelijke partijen. Bij Het Balletorkest is dit een veel voorkomende praktijk. Soms wil een choreograaf een stukje uit de muziek overslaan of herhalen ten behoeve van de choreografie. Bij Maestro zijn de coupures zo extreem en is repetitietijd zo kort dat besloten is alle muziek kant en klaar op maat te knippen, zodat niemand zich kan vergissen tijdens de uitvoering. Alles wat niet wordt gebruikt wordt uit de partij geknipt, alles wat wel gespeeld wordt, wordt weer achter elkaar geplakt volgens de opgegeven 'routebeschrijving'.

Een voorbeeld van zo'n routebeschrijving is: "Afl. 5 nr. 2: G. Holst: uit *The Planets*: deel 1 *Mars*
Gespeeld wordt: *Begin t/m 5de maat in cijfer II*,

vervolgens 13de en 14de maat in cijfer II, vervolgens 4 maten voor cijfer X t/m 4de maat voor cijfer XI, vervolgens laatste drie maten. Aanpassing: 5de maat voor cijfer XI wordt ¾ maat met het akkoord van die maat, 4de maat voor cijfer XI wordt ¾ maat met op tel 1 en 2 het overgebonden akkoord en op tel 3 de oplossing daarvan (dat origineel op tel 4 staat). Aanpassing bezetting: 2de picc partij vervalt; bashb vervalt; baskl vervalt; 1e fg speelt fg1; 2e fg speelt: begin tot 3 mt voor cijfer I fg2, 3 mt voor cijfer I tot cijfer I fg3, cijfer I tot slot fg2; 3e fg speelt cfg; 1e hrn speelt hrn1; 2e hrn speelt vanaf begin hrn2 en vanaf mt 9 in cijfer I hrn5; 3e hrn speelt vanaf begin hrn5 en vanaf 3 mt voor cijfer I hrn4; 4e hrn speelt hrn6; tentuba vervalt grotendeels, mt 6 voor cijfer 2 tot mt 2 voor cijfer 6 ten tuba noteren in trb1 (transpositie, tenor tuba staat in bes); hp2 vervalt; orgel vervalt; kopie pk in slw-map."

Belangrijke informatie is soms verdwenen door de coupure. Die wordt dan met de hand weer toegevoegd, bijv. "hoorn in D", "klarinet in A", maatsoortaanduiding, voortekening, sleutelverandering, maatnummer, repetitieletter.

Alle handelingen worden gedaan voor de vijf strijkerspartijen (eerste viool, tweede viool, altviool, cello, contrabas) en voor gemiddeld zo'n twintig overige partijen (blazers, pauken, slagwerk, harp etc.). Er zijn ook (geknipte) partituren nodig: voor de kandidaten, voor de jury, voor de

coaches. En voor de regiewagen, zodat ze daar wisten wanneer de hoornsolo kwam bijvoorbeeld. In totaal was het 7 uur werk voor één stukje van anderhalve minuut. Je hoort de mensen denken dat het sneller zou zijn als je alles met een muzieknotatieprogramma doet, maar dat betwijfel ik. Op de één of andere manier heb ik zelf op papier beter overzicht, makkelijker controle of alle noten er echt allemaal zijn en of ze op de goede plek staan. Per uitzending moesten er gemiddeld acht stukken klaar zijn.

Tijdens de enige (!) repetitie wordt duidelijk of de handvaardigheid goed is uitgevoerd. Ik zat daar altijd bij. Soms moet je nog een G-sleutel toevoegen in de contrabaspartij (zodat de bassist de juiste noten leest), die in al het geknip verloren is gegaan, soms moet je de eerste maat verplaatsen omdat de musici nu eenmaal niet gewend zijn aan een eerste maat op het einde van een notenbalk. Verwarring moet je altijd zien uit te sluiten. Je voegt je laatste steentjes aan het ministeck-werkje toe. Als je niks hoort, heb je het dus goed gedaan. Dat is wel eens jammer, dat je uit het ontbreken van commentaar je voldoening moet halen. Maar dat hoort bij dit vak. De tijd van tevreden terugkijken was erg kort. Uitzending klaar, nieuwe ronde. De lopende band stond niet stil. Bij de reguliere programmering van Het Balletorkest heb je wat langer profijt van je werk. Ik geloof niet dat de producent van het programma in de gaten had hoeveel werk wij als bibliothecarissen hebben verricht. Wat dat aangaat zou

Tidal & Pono geven CD-kwaliteit

- Muziek in de media -

Tidal en Pono zijn twee voorbeelden van muziekdiensten die zich toeleggen op de audio-kwaliteit. Mensen lijken het kwaliteitsverlies dat bij mp3'tjes optreedt steeds vervelender te vinden. Tidal bestaat al langer, (vooral VS) is heeft het al wat voeten aan de grond, maar sinds kort is de streamingdienst ook in Nederland beschikbaar. Gebruikers van de dienst krijgen hoge kwaliteit audio: de streams worden in het flac-formaat verstuurd en hebben een kwaliteit van 1411 Kbps, wat overeenkomt met de geluidskwaliteit van een cd. Deze streamingkwaliteit is zo'n vier maal hoger dan Spotify. Daar hangt een relatief hoog prijskaartje aan. Een maandabonnement kost namelijk € 19,99. Neil Young haalde vorig jaar via crowdfunding-site Kickstarter ruim 6 miljoen dollar op voor zijn Ponoplayer: een driehoekige mp3-speler die muziek moet afspelen in een nog hogere kwaliteit dan cd's. De Ponoplayer kost 400 dollar, de muziek ervoor kost ongeveer 2 x zoveel als bij iTunes. Voor mensen die in de trein met goedkope oortjes naar muziek luisteren zijn diensten als Tidal - en zeker Pono - echter vooral geldverspilling.

een 'The making of Maestro' erg goed zijn. De directie van Het Balletorkest en de orkestleden beseffen het wel hoor, en laten dat ook weten."

Eén repetitie?

"Ja, per uitzending was er één orkestrepetitie van drie uur gepland. Soms werd die ingekort omdat er slechts 12 minuten muziek was (8 x 1,5 minuut). Voor orkestmusici een lachertje. Bovendien was de muziek niet altijd ingewikkeld. Maar musici hebben hun beroepseer om het geheel zo goed mogelijk te laten klinken. Dat wringt wel met het principe van Maestro, waarbij als gevolg van de onervaren dirigent wanklank kan ontstaan. Maar de voorbereiding moet altijd goed zijn, want als er een kandidaat zou zijn die over enig talent zou beschikken, dan wilde iedereen het orkest echt laten stralen. Inzetten, zuiverheid, balans, alles moest staan als een huis. Zo was Carlo Boshart misschien technisch niet heel sterk, maar met zijn expressie kon hij ontzettend veel teweeg brengen. Het orkest protesteerde wel eens tegen al te drastische coupures. Zo werd het muzikale stramien van acht maten bij een mars geweld aan gedaan. Maar daar was niets tegen te doen. Het Maestro-team had het voor het zeggen."

Toch doet Het Ballet Orkest al voor de tweede keer mee.

"Het is misschien dik hout, maar het is wel hout. Voor veel tv-kijkers geeft het programma een hele nieuwe kijk op het symfonie-orkest. Waar welke instrumenten zitten, het belang van tempo en inzetten, het samenspelen en niet in de laatste plaats, de functie van een dirigent. Het programma werd opgenomen in de Philharmonie in Haarlem en al die uitzendingen waren wel mooi uitverkocht. Dat gebeurt bij een regulier symfonisch concert niet altijd. Zo'n programma vervult weldegelijk een functie voor de promotie van klassieke muziek in het algemeen en van Het Balletorkest in het bijzonder."

Als argeloze kijker kreeg ik soms het gevoel dat de prestaties van de kandidaten niet

Foto: Daniel J. Ashes

helemaal strookten met hun dirigeerkunsten en dat de jurering hier en daar ook niet helemaal onpartijdig leek. Weet je daar meer van?

"Kijk, entertainment is natuurlijk de hoogste prioriteit in zo'n programma. Leuke televisie. Daarom mocht Lucille Werner bijvoorbeeld een stuk nog eens beginnen. In hoeverre de jury onbevangen oordeelde? Daar heb ik geen zicht op. De coaches (dirigenten) hebben echt hard gewerkt met de kandidaten. Ze studeerden de muziek samen in, want partituurlezen kan natuurlijk niemand zo maar, zelfs als je noten leest, wat bij deze kandidaten niet het geval was. Zij leerden de structuur uit hun hoofd: zoveel maten dit, dan die inzet, nu de viool, dan de maatwisseling enz. Dit is waar tegenstanders van het format hun gram halen. Dat het ongeloofwaardig is en een doorgestoken kaart. Dat niemand zo maar kan dirigeren, dat muziek ontheiligd wordt en dat professionals zich hebben laten inpakken door de glamour van de tv."

De orkestleden hebben in het begin wel eens getwijfeld. Toen hebben ze een test gedaan met hun stemkastjes, waarmee ze aan het einde van een aflevering hun favoriete kandidaat mogen aanwijzen. Ze kozen allemaal voor dezelfde kandidaat. Uit de regiewagen kwam toen het bericht dat de kastjes het niet deden, waarmee bewezen

was dat hun stem weldegelijk serieus genomen werd. Persoonlijk had ik het wel fair gevonden als het orkest bij de laatste aflevering ook mocht meestemmen. In tegenstelling tot de andere afleveringen mocht de tv-kijker nu stemmen. De lijnen gingen open voordat er maar één noot was gedirigeerd. Dan meet je dus niet de dirigeer-kwaliteit maar populariteit, denk ik."

Komt er nog een nieuw seizoen en kijk je daar naar uit?

"Dat is nog onduidelijk. Kwestie van geld, netmanagers en programmering. Voor de promotie van het orkest zou het mooi zijn. En dan weer met Frits Sissing graag, want die presenteerde erg goed. Het werd allemaal rechtstreeks opgenomen, de show werd niet stilgelegd voor een nieuwe take."

Qua intensiteit van het werk komt alleen het gala van Het Nationale Ballet in de buurt. Daarvoor worden in korte tijd diverse fragmenten, highlights, uit bestaande balletten voorbereid. Het verschil is dat het één voorstelling is, en niet acht afleveringen zoals bij Maestro. Begrijp me niet verkeerd, ik vind het heerlijk om nu weer in gewoon tempo te werken, maar ik kijk met voldoening terug op de mega Maestro-prestatie en ben trots op het werk van ons muziekbibliotheekteam."

Toeval grote rol bij ontwikkeling viool?

- Muziek in de media -

Toeval heeft een belangrijke rol gespeeld bij de ontwikkeling die het ontwerp van de viool heeft ondergaan. Dat stellen enkele Amerikaanse onderzoekers. Hun onderzoek richtte zich op het f-gat - het klankgat in de bovenkant van de viool - en het achterblad - de onderkant - van de viool. Ze ontdekten dat de instrumenten van de grote vioolbouwers uit het Italiaanse Cremona in de 17de en 18de eeuw langzaam maar zeker langere klankgaten en dikkere achterbladen kregen, een ontwikkeling die het geluid krachtiger maakte. Ze bestudeerden honderden instrumenten en concludeerden dat de veranderingen redelijkerwijs kunnen worden verklaard uit kleine foutjes van de vioolbouwers. In wetenschappelijke termen: natuurlijke mutatie. De Amsterdamse vioolbouwer Ronald de Jongh gelooft niet dat foutjes hebben geleid tot veranderingen in het f-gat. 'Het is eerder een systeem van werken. Voor al Amati en Guarneri werkten op gevoel, met trial-and-error. Ze probeerden veranderingen uit.' Volgens De Jongh was het destijds en is het nog steeds mogelijk om f-gaten te snijden die identiek zijn aan elkaar.

Het veranderende bibliotheeklandschap geschetst

Verslag van de netwerkbijeenkomst bij Musidesk Rijnbrink Groep in Arnhem, op donderdag 27 november 2014

In juni 2014 werd door de Tweede Kamer het wetsvoorstel **Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob)** aangenomen. Op deze netwerkdag werden de lijnen van dit veranderende bibliotheeklandschap geschetst, met speciale aandacht voor de muziek. Er werd ook ingegaan op een belangrijk aandachtspunt bij de opbouw van de landelijke digitale bibliotheek: de auteursrechtproblematiek. En aan het eind van de dag bleek dat ook het eenvoudige potlood nog steeds een belangrijke rol speelt in de muziekbibliotheek, ook in het digitale tijdperk.

- Charlotte Sienema -

Rijnbrink Groep

In het lichte en ruime bedrijfsrestaurant van Musidesk Rijnbrink Groep werden we 's ochtends hartelijk ontvangen door Senior Adviseur **Ria Kornet**. Rijnbrink Groep is ontstaan uit de fusie van de Overijsselse Bibliotheek Dienst en Biblio-service Gelderland en verzorgt de dienstverlening aan de bibliotheken van Oost-Nederland. Musidesk is ontstaan uit de fusie tussen het Muziekuitleen- en Informatiecentrum (MUI) en de Pro-

vinciale Bibliotheek Amateur Muziekverenigingen (PBAM). Musidesk adviseert bibliotheken, scholen en muziekverenigingen op het brede gebied van muziek. Niet alleen in Gelderland en Overijssel, maar in heel Nederland én daarbuiten. Musidesk Rijnbrink Groep heeft een aantal vaste partners. Vorig jaar werd de bibliotheek van de FASO (de Federatie van Amateur Symfonie- en Strijkorkesten) gehuisvest bij Musidesk en Musidesk zorgt nu voor uitleen en transport van de FASO-materialen. Ook met het RIC, het Repertoire Informatie Centrum op het gebied van blaasmuziek en percussie, zijn soortgelijke, faciliterende, afspraken gemaakt. Jaarlijks worden door het RIC repertoirelijsten samengesteld voor blaasmuziekconcoursen, de bijbehorende partituren zijn bij Musidesk in te zien. Musidesk Rijnbrink Groep is medeorganisator van de serie HRFSTWND, een concertreeks die blaasmuziek bij een breed publiek onder de aandacht weet te brengen.

Auteursrecht bladmuziek

Mark Jansen is advocaat bij Dirkzwager Advocaten en Notarissen in Arnhem. Hij is gespecialiseerd in het intellectuele eigendom en IT-recht en lid van de Vereniging voor Auteursrecht. Hij hield een interessant en helder betoog over de complexe materie van het auteursrecht met betrekking tot (digitale) bladmuziek. Het betoog laat zich wat moeilijk in een paar zinnen samenvatten, daarom onderaan dit verslag een verwijzing naar Marks volledige verhaal. Ik licht er een paar punten uit. Bijna alle bladmuziek is beschermd tenzij zij niet origineel is (plagiaat) of te oud. Te oud wil zeggen: meer dan 70 jaar na het overlijden van de componist of, indien de rechten zijn overgedragen aan een uitgever of een instantie als Buma/Stemra, meer dan 70 jaar na (de eerste rechtmatige) uitgave of openbaarmaking van het werk. Op deze wet zijn uitzonderingen van toepassing: uit bladmu-

Mark Jansen

ziek mag auteursrechtenvrij worden geciteerd ('fragmentrecht') en het leenrecht is erop van toepassing. Tegen een billijke vergoeding kunnen publiek toegankelijke instellingen werken aanbieden en uitleenen; onderwijsinstellingen en hun bibliotheken en de KB zijn vrijgesteld van deze vergoeding.

Hoe zit het met gedigitaliseerde bladmuziek? Dat is nog niet volledig wettelijk verankerd. Over het aanbieden van een digitaal werk in een bibliotheeknetwerk heeft het Hof gezegd: "Uit het recht van aanbieden van een werk vloeit het recht van digitaliseren voort". Of het leenrecht ook geldt voor gedigitaliseerde werken is nog niet helemaal duidelijk. De rechtbank buigt zich hier momenteel over.

Wsob

Na de lunch was het tijd voor de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Jos Debeij is op 1 september 2014 aangesteld als Hoofd van de stafafdeling Bibliotheekstelsel van

de KB. Hij zal als kwartiermaker een eerste invulling geven aan de nieuwe taken van de KB met betrekking tot de openbare bibliotheek. Op 1 januari zijn het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) en Stichting Bibliotheek.nl geïntegreerd in de KB. De organisatie van het openbare bibliotheekwerk in Nederland en het in stand houden van de landelijke digitale bibliotheek zijn hiermee centraal geregeld. Ook de Centrale Discotheek Rotterdam krijgt een landelijke functie. Voor de (instandhouding van) plaatselijke bibliotheken zijn de lokale en gemeentelijke bestuurders verantwoordelijk.

In al deze nieuwe plannen komt het woord 'muziek' niet voor. Is er voor muziek nog plaats in de openbare bibliotheek? **Johan Stapel** (KB, voorheen Stichting Bibliotheek.nl) nam de microfoon van Jos over en meldde dat er momenteel zo'n 250.000 bladmuziektitels in de NBC, de Nationale Bibliotheek Catalogus,

Gastvrouw, organisatrice en presentatrice

zitten. In voorbereiding zijn opname in de NBC van de titels van o.a. Musidesk, Muziekbibliotheek van de Omroep/Muziekschatten en IMSLP (International Music Score Library Project/Petrucchi Library). Uitdagingen bij het opnamen van deze en andere muziekcollecties: uniformering van persoonsnamen en titels en het toevoegen van bezettingsnotaties.

De zaal drong aan op een actieve aanpak van deze zaken, Johan gaf aan dat hij onvoldoende muziekinhoudelijke kennis heeft om dit effectief te kunnen aanpakken. Hij heeft hiervoor de (inhoudelijke) kennis van muziekbibliothecarissen

nodig. NVMB-voorzitter Jantien Dubbeldam nam kort het woord en er werd besloten een Facebookpagina op te richten ('Muziek in de Nationale Bibliotheek Catalogus') waarop de makers van de NBC vragen kunnen stellen, de muziekspecialisten kunnen antwoorden, en vice versa. Om zo meer muziek in de NBC te krijgen.

Wout Ligterink, Teammanager Muziek bij Musidesk, vulde aan dat Musidesk in 2011 met een pilot project Nationale Muziekcatalogus is gestart, maar dat dit project door bezuinigingen is gestopt. Musidesk streeft naar een landelijk

uitleenmodel, fysiek en digitaal, van NBC-muziektitels en is in gesprek met de CDR over het linken van titels en met uitgevers over het digitaliseren van titels.

Bibliothecarissen Concertgebouworkest

Na de thee gaven **Marianne Butijn** en **Douwe Zuidema**, de bibliothecarissen van het Koninklijk Concertgebouworkest, een sfeervol inkijkje in hun werkpraktijk. Ze vertelden over het beschermen van een historische (en deels museale) uitvoeringscollectie. Over het steeds opnieuw gebruiken van deze collectie. Over de dirigent, wiens wil wet is, en de stress om alles volgens zijn eisen op tijd af te krijgen. Over het met potlood 'inrichten' van de orkestpartijen van de musici en het voortdurende schenden van het auteursrecht bij gebruikmaking van kopieën (van partituren én partijen). En over de veranderende manier waarop de televisie uitvoeringen van het orkest in beeld brengt: Douwe verhaalde over een uitvoering van Mahlers 5e symfonie waarbij de camera bij het Adagietto naar buiten draaide en een besneeuwd Amsterdam liet zien in plaats van het orkest.

Gastvrouw **Anne Marie Roetgerink** leidde ons aan het eind van de middag rond in Musidesk en we eindigden de dag met een borrel. Vooral voor de in groten getale aanwezige orkestbibliothecarissen een mooie gelegenheid om te netwerken.

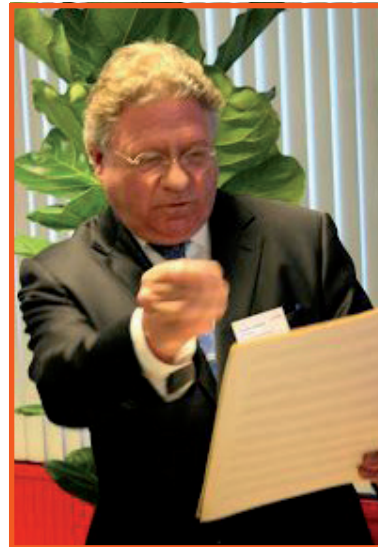
*de volledige tekst van de lezing van auteursrechtsspecialist Mark Jansen kunt u hier lezen: https://nvmb.files.wordpress.com/2014/12/auteursrecht_mark_jansen.pdf

*de volledige tekst van de lezing van Johan Stapel kunt u hier lezen: <http://www.slideshare.net/jstapel/muziek-in-de-nbc-nvmb14-27112014>

Niet alleen violen zijn duur

- Muziek in de media -

Het tweede prototype dat gitarist en gitaarbouwer Les Paul in de jaren vijftig ontwierp, komt binnenkort op een veiling en zou wel eens 2 miljoen dollar (1,75 miljoen euro) op kunnen leveren. De gitaar is vernoemd naar de artiest Les Paul (echte naam Lester William Polsfuss). Les Paul ontwierp voor de gitaarfabriek zeker twintig modellen die werden gebruikt door talloze beroemde muzikanten, onder wie Bob Marley en Eric Clapton.

Douwe Zuidema Concertgebouworkest

Parels uit Omroepmuziekbibliotheek opgedoken voor Vrije Geluiden

Op 1 augustus 2013 is de Muziekbibliotheek van de Omroep (MB), onderdeel van het Muziekcentrum van de Omroep – voorganger van de Stichting Omroep Muziek – gesloten 'als gevolg van bezuinigingen'. Vanaf die dag is de toegang tot de enorme collectie bladmuziek in de kelder van het MCO-gebouw voorbehouden aan de bibliothecarissen van Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor en Metropole Orkest. Een aantal parels uit de collectie komen over het voetlicht bij het VPRO-programma Vrije Geluiden.

- Jan Jaap Kassies -

Juist de laatste jaren van het bestaan van de MB hadden velen de weg naar de grootste verzameling bladmuziek van Nederland gevonden. Mede door de online-catalogus, de MB-website en het veelvuldig inzetten van social media waren vele musici en andere geïnteresseerden uit het hele land redelijk op de hoogte van de breedte en diepte van de collectie. In het kader van het project Muziekschatten werden bijna 5000 titels uit de MB gedigitaliseerd en op de speciale gelijknamige website geplaatst. Ook hierdoor was er veel kennis gegenereerd, waarvan een deel werd verwerkt in de OmroepmuziekWiki, onderdeel van Muziekschatten.nl (evenals de catalogus gelukkig nog in de lucht, met dank aan de SOM).

Uit de vergetelheid

Mede door mijn ervaringen bij het selecteren van geschikte stukken voor dit project raakte ik gaandeweg meer en meer thuis in de vele 'ongekende' onderdelen van de bibliotheekcollectie. De omroepverenigingen hebben inmiddels zo'n negentig jaar muziek voor radio en tv geprogrammeerd, die in de eerste decennia grotendeels werd gespeeld van handgeschreven partijen. Vele honderden 'radio-ensembles' zoals The Ramblers, The Skymasters en de Zaiers namen vele

duizenden uren muziek op, waarvan een groot deel nog altijd in het MCO-gebouw ligt. Daarmee vormt de collectie tegelijk een afspiegeling van de omroepgeschiedenis. Ik stuitte regelmatig op belangwekkend materiaal, waaronder veel handschriften van Nederlandse componisten. Weinigen zullen bv. weten dat zich al ruim 80 jaar 18 handschriften van Hanns Eisler in Hilversum bevinden, dat de muziek van de legendarische tv-serie Floris er ligt evenals ruim 25 hoorspel-muzieken van Jurriaan Andriessen, om maar een greep te doen. Over een deel van deze vondsten schreef ik blogs op de MCO-website.

Vrije Geluiden

Zo'n anderhalf jaar geleden heb ik contact gelegd met Melchior Huurdeman van het VPRO-muziekprogramma Vrije Geluiden. Ik heb hem rondgeleid in de collectie en hij stelde voor een aantal bijzondere items te laten uitvoeren in zijn tv-programma. De eerste aflevering is uitgezonden op 26 oktober (http://www.vpro.nl/speel.VPWON_1219477.html).

Hierin speelde harpiste Regina Ederveen o.a. de Aubade die Jurriaan Andriessen in 1961 schreef voor Rosa Spier, ter gelegenheid van haar zeventigste verjaardag. De autograaf hiervan bevindt zich in de MB-collectie (evenals talloze andere werken van deze componist, ook titels die hij schreef voor de radio-ensembles die actief waren op het terrein van de 'lichte muziek' en de jazz). In de tweede uitzending op 21 december speelde de Dutch Concert Big Band een aantal bigband-arrangementen van vermaarde arrangeurs die vanaf de jaren '50 zeer actief waren bij de omroepen. (http://www.vpro.nl/speel.VPWON_1219485.html). De liefhebber vindt hier een 'supplement-artikel' met enige achtergrondinformatie: <http://www.muziekschatten.nl/acties/blog?page=http%3A//blog.muziekschatten.nl/%3Fp%3D223>.

Onlangs is voor de derde aflevering in de reeks een opname gemaakt van een onuitgegeven werk

Hans Henkemans

virtuoos, werkelijk een vondst.' Op het moment van schrijven is de uitzenddatum nog niet bekend.

Boy Edgar

Naast dit stuk liggen er in Hilversum nog vele andere werken van vooral Nederlandse componisten te wachten om opnieuw op de lessenaar gezet te worden. Een van de intrigerendste handschriften betreft het *Pianoconcert* dat de Duits-Amerikaanse componist Bernhard Heiden begin jaren '30 in Hilversum achterliet alvorens naar de VS te emigreren: dit werk van de Hindemith-leerling is onbekend gebleven en moet zijn wereldpremière na ruim tachtig jaar (dus) nog beleven... Een actueel voorbeeld: op 31 maart a.s. is het honderd jaar geleden dat pianist-componist-bandleider Boy Edgar werd geboren. Naar aanleiding hiervan wordt naast een cd- en een boekuitgave en een film ook een concert met werk voor zijn beroemdste orkest, Boy's Big Band voorbereid. Doordat deze band in de jaren zestig vele (VARA-)radio-uitzendingen verzorgde kwam de gebruikte bladmuziek (partituren en soms

van Hans Henkemans (1913-1995): zijn *Pianotrio* uit 1935. Pianist-dirigent Ed Spanjaard: 'Het is een zeer trefzeker stuk; je herkent Henkemans' persoonlijke klank én de invloed van Willem Pijper. Het werk is compact, spannend en

Illegaal muziek downloaden raakt in ongebruik

- Muziek in de media -

Nieuwe cijfers tonen aan dat we onze muziek minder vaak uit illegale bronnen downloaden. De reden hiervoor: het toemerkende succes van streaming muziekdiensten als Spotify en Deezer. In Nederland zijn er al 1,5 miljoen mensen die betalen voor zo'n dienst, en nog eens drie miljoen mensen maken gebruik van de gratis versie. Waar in 2014 nog 32 procent van de ondervraagden wel eens illegaal aan de muziek kwam, is dat nu nog maar 25 procent.

Australië voor 1 x deel van Europa

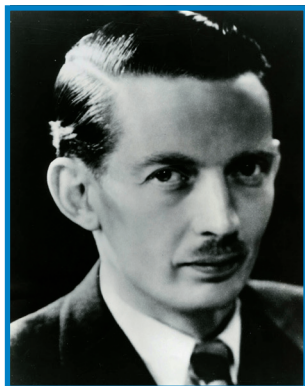
- Muziek in de media -

Australië doet mee aan de zestigste editie van het Eurovisie Songfestival in Wenen. De inwoners van Australië zijn namelijk dol op het Songfestival. Volgens Jon Ola Sand van de organisatie zou het zonde zijn om 's werelds grootste feest zonder onze Australische vrienden te vieren. Extra feestelijk voor de fans van 'down under' is dat ze gelijk naar de finale mogen.

Boy Edgar voor Boy's Big Band

zelfs de bijbehorende partijen) in de Omroepmuziekbibliotheek terecht. Onderzocht wordt nu welke titels in aanmerking komen om na enkele decennia weer tot klinken te komen. Op jazzgebied zijn overigens ook nauwelijks bekende stukken van o.a. Otto Ketting en Theo Loevendie boven water gekomen.

Hoorspelen J. Andriessen

Ook hoorspelmuziek zal aan bod komen: vanaf de VARA-Maandrevues uit de jaren '30 hebben vele componisten op dat gebied bijzondere stukken geschreven voor

Jurriaan Andriessen ca. 1958

uiteenlopende bezettingen. Het ligt in de bedoeling een van de ca. 25 hoorspelmuziken van de hand van Jurriaan Andriessen in de MB-collectie uit te voeren in de vierde aflevering van de Vrije Geluiden-serie.

Verschillende musici, onder wie een aantal (oud-) omroepmusici, hebben zich aangemeld om mee te werken aan het project, waarin ook de Media Werkplaats Hilversum participeert.

Op deze wijze zullen de komende tijd parels uit de unieke collectie van de Omroepmuziekbibliotheek weer tot leven komen, en wordt muzikaal erfgoed toegankelijk voor uitvoerenden en onderzoekers. Zie ook www.muziekschatten.nl en www.mcomb.nl.

Naschrift: overleg met diverse gesprekspartners over de toekomst van de Omroepmuziekbibliotheek-collectie is gaande.

“In paniek raken kan altijd nog”

Ank Schonewille overleden

Op vrijdag 20 februari is tot ons verdriet op 58-jarige leeftijd onze collega Ank Schonewille overleden.

Bijna 37 jaar geleden begon Ank als net afgestudeerd muziekbibliothecaresse bij het Conservatorium Zwolle. Aanvankelijk bestond haar werkplek uit een ruimte met slechts een tafel en een stoel. Vanuit die leegte bouwde ze de mediatheek op tot wat het nu is: een prachtige collectie bladmuziek, cd's en boeken over muziek. Echt háár bibliotheek, want zij kon desgevraagd uit haar hoofd aangeven of iets uitgeleend of aanwezig was. Meermalen per dag was in de kloostergang de kenmerkende lach van Ank te horen.

Naast haar werk bij de mediatheek was ze ook binnen haar vakgebied actief. Ank zat van 1979-1982 in de commissie die de beschrijvingsregels voor gedrukte muziek vertaalde en bewerkte. Tot op heden werken wij met deze regels. Ank zat van 2003 tot 2009 in het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Muziekbibliotheken (NVMB) en ze was voorzitter van het overleg van de Nederlandse conservatoriumbibliotheken.

Toen ruim 6 jaar geleden haar ziekte zich openbaarde en het duidelijk werd dat ze niet beter kon worden, bleef ze desondanks optimistisch met als motto “In paniek raken kan altijd nog”. Tussen de behandelingen door pakte ze telkens haar werk weer op. Tot het eind bleef ze geïnteresseerd in haar omgeving. We hebben grote bewondering voor de manier waarop ze met haar ziekte omging.

We zullen haar kennis, lach en onverwoestbaar optimisme missen.

- Tekst: de collega's van ArtEZ hogeschool voor de kunsten -

Wie voor Wat. Het Nederlands Muziek Instituut

Karijn Dillmann werkt sinds 2001 bij het Nederlands Muziek Instituut in Den Haag. Ze is ben pianist en musicoloog en werk bij het NMI als bibliotheekmedewerker, zowel backoffice als frontoffice. Het NMI heeft de laatste jaren veel veranderingen ondergaan, maar het NMI is er nog.

Karijn Dillmann

Het NMI is in 2000 ontstaan uit een samenwerking van de archief- en bibliotheekcollectie van het Gemeentemuseum in Den Haag en de collectie Musica Neerlandica, bijeengebracht door de violist Willem Noske. De privéverza-

meling van de Haagse bankier Daniël François Scheurleer vormde de basis van de muziekbibliotheek van het Gemeentemuseum en is later door conservator Dirk Balfourt uitgebreid met muziekarchieven van Nederlandse componisten en musici. De verzameling van Willem Noske bestaat uit een enorme schat aan bekende en onbekende Nederlandse muziek, maar ook uit een collectie vioolmuziek van maar liefst 27.000 titels! Veel NVMB leden kennen mijn (ex-)collega Freek Pliester nog wel, die vlak voor zijn pensioen in 2012 nog gezorgd heeft dat deze Casa del Violino volledig ontsloten werd.

Onderzoek en uitgaven

De collectie van het NMI is in de loop van de jaren uitgegroeid tot een collectie van (internationaal belang en wordt gebruikt door een

verscheidenheid aan musici, conservatoriumstudenten, musicologen en geïnteresseerde muziek liefhebbers. Veel bladmuziek en literatuur is te leen, maar er komen ook veel bezoekers om bijzondere oude drukken of manuscripten in te zien. Sommige onderzoekers komen maandenlang archieven uitpluizen om een biografie te schrijven, musici vinden (on)bekende werken om aan hun repertoire toe te voegen, of studenten komen bronnen en literatuur bestuderen om zich in de uitvoeringspraktijk van hun instrument te verdiepen. Ook uitgevers weten ons te vinden: al heel wat oude drukken uit de bibliotheek zijn uitgebracht in facsimile of hebben als basis voor een nieuwe moderne uitgave gediend. Het NMI heeft in samenwerking met Donemus zelf ook diverse uitgaven uitgebracht van manuscripten uit de collectie. Vooral de werken van Julius Röntgen zijn bijzonder populair! Ook zijn er door - of in samenwerking met - het NMI vele CD's verschenen met muziek uit de collectie: de vioolsonates van Jacobus Nozeman, uitgevoerd door Antoinette Lohmann en Furor Musicus, zijn recent nog zeer enthousiast ontvangen. Het zijn slechts enkele voorbeelden van het diverse gebruik en belang van onze veelzijdige collectie.

Een aantal topstukken uit de collectie zijn op onze website te zien in de vorm van web-exposities. Zelf heb ik een web-expositie gewijd aan zes liederen uit de Myrthen-cyclus van Schumann, waarvan het NMI een manuscript bezit. Twee jaar geleden kwam ik tot de ontdekking dat twee van de zes liederen, die tot dan toe allemaal als afschrift beschouwd werden, in werkelijkheid een autograaf bleken te zijn! Deze ontdekking heeft dan ook de nodige aandacht getrokken en dit soort verrassingen maakt het werk bij het NMI natuurlijk zeer interessant.

Favoriete item uit de collectie

Omdat ik me er zo intensief mee heb bezig gehouden en het een spannende ontdekking was,

Handschrift Schumann

vind ik het autograaf van Schumann waarover ik hierboven al vertelde één van de leukste items uit onze collectie. Maar heel bijzonder blijft het ook om bij speciale gelegenheden ons handschrift van Mozart uit de kluis te halen. Het is een autograaf van Galmathias Musicum (KV 32) dat Mozart schreef tijdens zijn verblijf in Nederland

in 1766. Hij was toen tien jaar oud, en je ziet in het manuscript naast het handschrift van Wolfgang diverse opmerkingen en verbeteringen in

Handschrift Mozart

het handschrift van vader Leopold. Het handschrift wordt bewaard in een prachtige met zijden bestikte hoes die weer in een goudbedrukte blauwe leren doos zit. Het komt uit de verzameling van Scheurleer en aan deze fraaie verpakking is te zien dat het voor hem duidelijk ook een topstuk was! Maar met het noemen van één of twee dingen, laat ik zoveel andere dingen buiten beschouwing. Er is gewoon heel veel te ontdekken.

Pianospelen en de ouderwetse CD

Zelf kom ik niet genoeg aan pianospelen toe: er zitten toch altijd weer te weinig uren in een dag... Sinds mijn vriend en ik samenwonen en onze vleugels in één ruimte staan, is het een feest om repertoire voor twee piano's te verkennen. Jaren geleden heb ik nog een tijdje geprobeerd viool te leren spelen, maar dat heb ik niet vol gehouden. Wel vond ik het een leuke en leerzame ervaring om zelf ook weer eens helemaal bij nul te moeten beginnen op een instrument. Ik gaf in die tijd nog pianoles en het was goed om ook zelf eens leerling te zijn. Als die dagen eindelijk eens meer uur gaan bevatten, pak ik het misschien wel weer eens op!

Ik heb geen tablet, iPod of smartphone, maar wel nog zo'n ouderwetse CD-speler. Spotify gebruik ik wel eens om te luisteren of een stuk of bepaalde uitvoering me bevalt. Zo ja, dan koop ik de CD.

Toekomst NMI

Helaas werden we in 2011, net als vele anderen in de culturele sector, getroffen door zware bezuinigingen. Lange tijd was er onzekerheid over het voortbestaan van het instituut en we verloren uiteindelijk zes van de tien vaste medewerkers. Een gemis dat natuurlijk niet op te vangen is en geleid heeft tot het afstoten van diverse activiteiten en taken. Het NMI, zoals dat ruim 10 jaar bestaan heeft, bestaat niet meer: de collectie zal in zijn geheel worden opgenomen door het Haags Gemeentearchief. Op dit moment is de complete archiefcollectie al verhuisd naar de depots van het HGA en kan daar al door bezoekers geraadpleegd worden. De bibliotheek zal in de loop van dit jaar ook volgen, maar wacht eerst nog op de benodigde depotruimte. Tot die tijd hebben we voor de bibliotheek nog een balie bij de Koninklijke Bibliotheek, maar de voormalige lees- en studiezaal zijn al ontruimd. Al met al heel wat veranderingen. Het is triest dat we niet konden voortbestaan zoals we het - in een goede samenwerking met de KB - zo mooi hadden opgebouwd. Maar het had ook heel wat slechter kunnen aflopen en we richten ons nu op een nieuwe toekomst in samenwerking met het HGA. Er is nog heel wat werk te doen voordat alles fysiek en digitaal verhuisd is (de migratie van systemen is heel wat gecompliceerder dan beleidsmakers zich realiseren...), maar de collectie blijft in ieder geval toegankelijk voor het publiek en dat is een hele opluchting. Met de komst van het nieuwe

Stadhuis en Gemeentearchief

Koninklijke Bibliotheek

Spuikwartier zal er wellicht een concentratie van muziekcollecties ontstaan: de conservatorium-bibliotheek wordt één deur verderop in de OB ondergebracht (waar natuurlijk ook al een aanzienlijke muzikafdeling is) en hopelijk gaan de plannen om het MCO in het Spuikwartier onder te brengen door. Zo kan er wellicht weer iets moois uit de puinhopen herrijzen..!

Contactgegevens

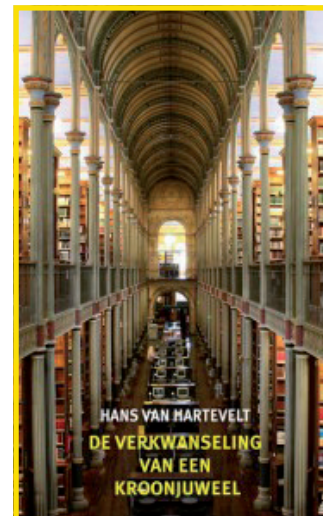
Nederlands Muziek Instituut
Telefoon: 070 - 3140700 (beperkt bereikbaar)
Bezoekadres bibliotheek (tot eind 2015):
Koninklijke Bibliotheek
Prins Willem-Alexanderhof 5
2595 BE Den Haag
Bezoekadres archieven:
Haags Gemeentearchief
Spui 70
2511 BT Den Haag
nederlandsmuziekinstituut@denhaag.nl
k.dillmann@nederlandsmuziekinstituut.nl

De verkwanseling van een kroonjuweel

In september 2014 verscheen de nieuwe roman van Hans van Hartevelt, *De verkwanseling van een kroonjuweel*, waarin het proces van afbraak en sanering wordt beschreven dat vele instituten en organisaties getroffen heeft na de overheidsbezuinigingen. Geïnspireerd op zijn eigen ervaringen als directeur van de bibliotheek van het KIT, probeert van Hartevelt de verschillende rollen en belangen binnen een dergelijk proces weer te geven, waarbij ook een inkijk gegeven wordt achter de schermen van de Haagse politiek.

"Een 'ontheiligde bibliotheek', een 'geplunderde graftombe', laat Hans van Hartevelt Ismael Serageldin ('de Egyptenaar' van de bibliotheek van Alexandrië) verzuchten aan het eind van 'De verkwanseling van een kroonjuweel'. De roman, die leest als een thriller, kwam enkele maanden geleden uit na Van Hartevelts ontslag als directeur van de bibliotheek van het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT). Ik heb het proces van die ontheiliging gevolgd met ongeloof, maar het boek gaf me rillingen van verbouwereerdheid toen ik

las over hoe de verantwoordelijken faalden bij het behoeden van cultureel erfgoed en, erger, geen waarde meer leken te hechten aan de eigen geschiedenis." Ton Dietz in One World Magazine over mondiaal denken en groen doen, nummer 2015-1.

Jeths componist des Vaderlands

- Muziek in de media -

De Nederlandse componist Willem Jeths is de eerste Componist des Vaderlands. Initiatiefnemer Buma heeft samen met een onafhankelijke jury (Winnie Sorgdrager, Jochem Valkenburg (Holland Festival), harpiste Lavinia Meijer, filmregisseur Joram Lürsen, dirigent Otto Tausk), gezocht naar iemand die het rijke erfgoed van de Nederlandse gecomponeerde muziek meer zichtbaarheid kan geven. Jeths is gekozen "om zijn veelzijdigheid als componist. Daarnaast staat hij middenin het Nederlandse klassieke muzieklevens, niet alleen als musicus, maar ook als een gedreven didacticus." , aldus de jury. Jeths is 28 november officieel aangesteld Willem Jeths gaat de komende twee jaar aan de slag als ambassadeur van de eigentijdse, Nederlandse klassieke muziek en richt zich daarbij het componeren van nieuw werk voor belangrijke gebeurtenissen en het aan de vergetelheid ontrukken van oudere Nederlandse composities.

Eindejaarslijstjes 2014

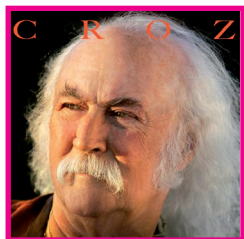
Beste verkochte albums (Album Top 100)

- 1 The Common Linnets - The Common Linnets
- 2 Coldplay - Ghost Stories
- 3 Stromae - Racine carrée
- 4 Kinderen - Voor Kinderen Feest -
- 5 Pink Floyd - The Endless River
- 6 Anouk - Paradise And Back Again
- 7 Jan Smit - Jij & ik
- 8 Kinderen Voor Kinderen - De allergrootste hits van
- 9 Ed Sheeran - x
- 10 Michael Jackson - Xscape

De keuze van OOR

- 1 War on drugs - Lost in the dream
- 2 Typhoon - Lobi da basi
- 3 Spoon - They want my soul
- 4 Temples - Sun structures
- 5 Damien Rice - My favourite faded fantasy
- 6 Swans - To be kind
- 7 Moodymann - Moodymann
- 8 Beck - Morning phase
- 9 Alt-J - This is all yours
- 10 Damon Albarn - Everyday robots

De keuze van Heaven

- 1 David Crosby - Croz
- 2 John Fullbright - Songs
- 3 Robert Ellis The lights from the chemical - plant
- 4 Chuck Prophet Night - surfer
- 5 Lucinda Williams - Down where the spirits meets the bone
- 6 Robert Plant - Lullaby and... the ceaseless roar
- 7 Spoon - They want my soul
- 8 Gloaming - The Gloaming
- 9 Sharon Jones & the Dap-kings - Give the people what they want!
- 10 Jack White - Lazaretto

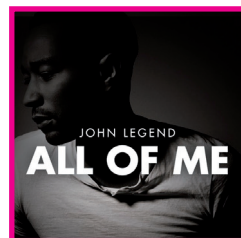
Best geleende albums in Bibliotheek Amsterdam (OBA)

- 1 Stromae - Racine Carrée
- 2 Daft Punk- Random acces memories
- 3 Pharrell Williams - Girl
- 4 Beck - Morning Phase
- 5 Sharon Jones - Give the people what they want
- 6 Bruce Springsteen - High hopes
- 7 Coldplay - Ghost stories
- 8 Typhoon - Lobi da basi
- 9 Stromae - Cheese
- 10 Ed Sheeran - X

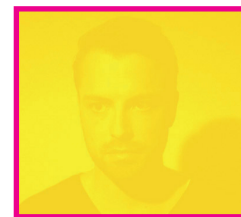
Best verkochte liedjes Itunes store

- 1 Happy - Pharrell Williams
- 2 Calm after the storm - The Common Linnets
- 3 All of me - John Legend
- 4 Rather be - Clean Bandit
- 5 Prayer in C - Lilly Wood & Robin Schultz
- 6 Home - Dotan
- 7 Dark Horse - Katy Perry
- 8 Budapest - George Ezra
- 9 Addicted to you - Avicii
- 10 Formidable - Stromae

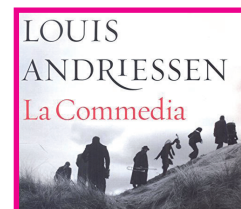
Best verkochte singles

- 1 John Legend - All Of Me
- 2 Pharrell Williams - Happy
- 3 Clean Bandit feat. Jess Glynne - Rather Be
- 4 Lilly Wood & The Prick and Robin Schulz - Prayer In C
- 5 Sam Smith - Stay With Me
- 6 Dotan - Home
- 7 Tove Lo feat. Hippiie Sabotage - Stay High
- 8 Calvin Harris - Summer
- 9 Milky Chance - Stolen Dance
- 10 Pitbull feat. John Ryan - Fireball

Plato/Concerto Jazz

- 1 Gideon van Gelder - Lighthouse
- 2 Snarky Puppy - We Like it Here
- 3 Benjamin Herman - Trouble
- 4 Thelonious Monk - Jackie-ing
- 5 Ibrahim Maalouf - Au Pays D Alice
- 6 Wesseltuft/Schwarz - Trialogue
- 7 Takuya Kuroda - Rising Son
- 8 Catherine Russell - Bring It Back
- 9 Ambrose Akinmusire - Imagined Savior...
- 10 Reinier Baas - Smooth Jazz Apocalypse

Plato/Concerto Klassiek

- 1 Louis Andriessen - La Commedia
- 2 Cristina Pluhar - Music for a While
- 3 Cecilia Bartoli - St. Petersburg
- 4 Bejun Mehta - Händel, Orlando
- 5 Cello Octet Amsterdam - Canto Ostinato
- 6 Luzerner orch. C. Abbado - Bruckner, Symph. 9
- 7 Harnoncourt Symph 3 9 e.a - Concentus Musicus Wien
- 8 Jerusalem Quartet, Smetana - Janacek
- 9 Miloš Karadaglić, Rodrigo - Aranjuez
- 10 Orkest van de 18e eeuw - Frans Brüggen, Haydn, Symphonieën

Plato/Concerto World

- 1 Toumani Diabate - Toumani & Sidiki
- 2 Djessou Mory Kante - River Strings
- 3 Tinariwen - Emmaar
- 4 A'dam Klezmer Band - Blitzmash
- 5 Catrin Finch & Seckou Keita - ClyChau Dibon
- 6 Zaz - Paris
- 7 Aurelio - Landini
- 8 Amira - Silk & Stone
- 9 Ahaddaf Quartet - Spoken Soul
- 10 The Toure-Raichel Collective - Paris Session

Plato/Concerto Boeken over muziek

- 1 David Byrne - Hoe muziek werkt
- 2 Maarten van Roozendaal - Jij blijft bij mij
- 3 Rob van Scheers - Drie Akkoorden en de waarheid
- 4 Lucas Lichtenberg - Beatles in Holland
- 5 Robert Wyatt - Different Every Time
- 6 Jaap Boots - Donderweg
- 7 Wendy Leigh - Bowie
- 8 Thierry Baudet - van Bach tot Bernstein
- 9 Niek Nelissen - Als je het een beroep kunt noemen
- 10 Thea Derks - Reinbert de Leeuw

Toernees met de hoogste opbrengsten

- 1 One direction
- 2 Justin Timberlake
- 3 The Rolling Stones
- 4 Katy Perry
- 5 Beyoncé/Jay-Z
- 6 Michael Buble
- 7 Lady Gaga
- 8 Eagles
- 9 Paul Mc Cartney
- 10 Bruno mars

IAML in 'a New York state of mind'

De jaarlijkse conferentie van the International Association of Music Libraries, Archives en Documentation Centres vindt dit jaar plaats in New York van 21 tot 26 juni.

Een uitgelezen moment de fameuze Julliard School eens van dichterbij te bekijken, want daar is een mogelijkheid tot logies georganiseerd. Wil je je aanmelden, dan vereist de procedure dat je eerst (gratis) lid wordt van de Music Library Association (MLA), de Amerikaanse NVMB als het ware.

19 mei ALV en Netwerkmiddag

De volgende Algemene Ledenvergadering van de NVMB, met aansluitend een netwerkmiddag zal op 19 mei plaatsvinden. Locatie en programma zullen tzt bekendgemaakt worden.

Tiësto wint Grammy

- Muziek in de media -

Er zijn jaarlijks zoveel Grammy's uit te reiken, dat van 74 van de 83 awards al voor de ceremonie bekend werd gemaakt wie ze gewonnen hadden. Eén van die winnaars was de Nederlandse dj Tiësto, die in de prijzen viel voor beste remix. Zijn versie van All of Me van zanger John Legend was een radiohit nadat Legend al hoge ogen gooide met het origineel.

Muziek lezen met de vingers, de boekpresentatie

Ad van der Waals heeft al verschillende boeken gepubliceerd over het blindenbibliotheekwerk.

Informatie over deze eerdere publicaties is te vinden op de website van zijn uitgever Elikser.

Zijn nieuwste publicatie werd op 12 februari jl gepresenteerd in de voormalige Statenzaal te Zwolle. Muziek en muziekbibliotheekwerk werden deze middag weer eens uitdrukkelijk op de kaart gezet.

- Martie Severt -

Tijdens een feestelijke bijeenkomst sprak Fred van der Stek van de Stichting Muziek voor visueel gehandicapten over het stimuleren van muziekonderwijs en muziekbeoefening. Meindert Mak vertelde over het toegankelijk maken van bladmuziek voor gitaaronderwijs aan visueel gehandicapte leerlingen en Geert Maessen, werkzaam bij Dedicon, sprak over de productie van bladmuziek in aangepaste leesvorm. Mijn eigen bijdrage ging in op de activiteiten van de NVMB en de recente ontwikkelingen in de Nederlandse muziekbibliotheekwereld.

Gelijkwaardige toegang

Ook de auteur zelf voerde het woord en benadrukte het belang van een goede bibliothecaire dienstverlening met bladmuziek in zwartdruk en vooral ook in aangepaste leesvorm. Dat is immers een belangrijke voorwaarde om zoveel mogelijk mensen in staat te stellen deel te nemen aan muzikale activiteiten, in de eigen huiskamer tot en met de kleinere en grotere podia. Van der Waals beklemtoonde dat een gelijkwaardige toegang tot informatie en lectuur - dus ook bladmuziek in aangepaste leesvorm - een voorwaarde is voor gelijkwaardige deelname van mensen met een leesbeperking aan maatschappelijke activiteiten, onder meer aan muzikale activiteiten, ongeacht of het gaat om beroepsma-

tige beoefening van muziek of als liefhebberij. Hij vestigde speciaal aandacht op het belang van muziekonderwijs, ook voor kinderen met een visuele beperking. Zie daarvoor als stimulans ook de website www.connect2music.nl.

Blindenbibliotheek

Ik hoop dat de nieuwe publicatie van Van der Waals een breed onthaal zal vinden, juist ook in kringen van het gewone muziekbibliotheekwerk. Me dunkt dat het voor velen interessant zal zijn nader kennis te maken met een wellicht onbekend terrein van het muziekbibliotheekwerk. In een aantal hoofdstukken schetst de auteur de ontwikkeling van de leatuurvoorziening in braille, de speciale rol van juist muziek in het leven van blinden, soms uitmondend in muziek als beroep en de ontwikkeling van het muziekschrift in braille. Daarna behandelt de auteur initiatieven tot het oprichten van een muziekbibliotheek voor blinden met speciale aandacht voor de braillemuziekbibliotheek in Amsterdam. Bijzonder ten opzichte van gewone bibliotheken is dat een blindenbibliotheek zelf moet zorgen dat de in de collectie op te nemen boeken worden geproduceerd. Zeker voor bladmuziek geldt dat het brailleren tijdrovend en kostbaar is. In 1987 werd voor het eerst een PC met een brailletoetsenbord aangeschaft waarmee de braillemuziektekens rechtstreeks konden worden ingevoerd in de computer. De automatisering leidde ook tot een intensivering van de internationale uitwisseling van publicaties in braillemuziekschrift. De Amsterdamse braillemuziekbibliotheek speelde in het internationale verkeer in de jaren tachtig een prominente rol.

Knelpunten

Ook voor het muziekbibliotheekwerk voor blinden zijn vanaf de jaren negentig nieuwe tijden aangebroken: reorganisaties en fusies, verdergaande samenwerking en efficiënte benutting van subsidies. Het is niet in alle opzichten een prettig

verhaal. De herziening van de structuur van het blindenbibliotheekwerk voltrok zich in 2007. De gesubsidieerde voorziening van uitgaven in braillemuziekschrift is voorbehouden aan studenten en beroepsmusici, waarbij de gebruikers betalen voor de dienstverlening. Gebruikers die muziek beoefenen als hobby kunnen definitief geen gebruik meer maken van deze voorziening. De auteur beschrijft ook de initiatieven die kunnen leiden tot verbeteringen en het oplossen van knelpunten.

Muziekbibliotheekwerk in de breedte

Wat het boek extra waardevol maakt, zijn enkele hoofdstukken die ingaan op de ontwikkeling van het muziekbibliotheekwerk in bredere zin. Na een hoofdstuk over de ontstaansgeschiedenis van openbare muziekbibliotheken wordt aandacht besteed aan de opname in muziekcollecties van grammofoonplaten en later cd's. De onderlinge contacten van muziekbibliotheken in het Studiecentrum voor muziekbibliotheken wordt belicht evenals de totstandkoming in 1955 van de Handleiding voor de titelbeschrijving en systematisering van muziekwerken.

Ook de hogere beroepsopleiding aan de Frederik Muller Academie komt aan bod evenals het beleidsplan voor muziekbibliotheekwerk uit 1985, opgesteld door het bestuur van de Sectie Muziekbibliotheken en Fonotheek van het NBLC. De hoopvolle verwachtingen met betrekking tot een bloeiperiode van het muziekbibliotheek zijn niet uitgekomen. Na opheffing van de Sectie werd in 1996 de NVMB opgericht. In een periode waarin het bibliotheekwerk zwaar onder druk staat van bezuinigingen heeft dit ook gevolgen voor de muzikafdelingen van openbare bibliotheken en een aantal gespecialiseerde muziekbibliotheken en muziekinstellingen.

Voor wie snel iets wil weten over de geschiedenis van het muziekbibliotheekwerk in Nederland is er nu een overzichtelijk en zeer leesbaar verhaal beschikbaar. Van harte aanbevolen.

Op de radio

Na afloop van de presentatie beantwoordde ik enkele vragen ten behoeve van een reportage op Horizon Radio. Te beluisteren op www.facebook.com/horizonaudio-magazine of www.orionwebbox.org.

Muziek lezen met de vingers; de geschiedenis van het muziekbibliotheekwerk voor mensen met een visuele beperking / Ad van der Waals. - Leeuwarden : Elikser, 82 p., ISBN: 978 90 8954 726 2, Prijs: €13,50 www.elikser.nl

Onbewoond eiland (29) *De favoriete muziek van... Monique Delfgauw*

De redactie vraagt iemand uit de muziekbibliotheek-gemeenschap naar een lijstje van zijn of haar favoriete cd's die niet mogen ontbreken in de bagage bij een verbanning naar

een onbewoond eiland. Deze keer Monique Delfgauw van het Conservatorium van Amsterdam.

Missa Luba

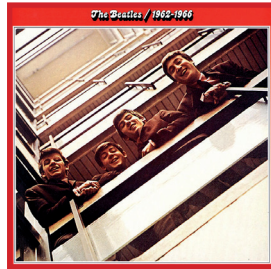
Mijn vader zat bij de Sint-Vincentiusvereniging, een internationale katholieke vereniging van leken die hulpverlening biedt aan armen en behoeftigen. Zo bezocht mijn vader o.a. een Afrikaans gezin in de Jordaan en zij gaven hem als dank een plaatje van de Missa Luba, gezongen door de Troubadours

van Koning Boudewijn: een mis op traditionele gezangen uit Belgisch- Congo, met bijzondere slaginstrumenten. Dit plaatje werd zeer vaak gedraaid en wij, ouders en 5 kinderen, vonden het allemaal prachtig, rond de kolenkachel, 1960. Een indrukwekkende eerste muzikale ervaring.

Beatles, dubbel-lp, 1962-1966

De vraag Beatles of Rolling Stones: bij mij was het antwoord de Beatles. Een Engelse vriend bracht op een gegeven moment deze dubbel-lp voor me mee: grijs gedraaid. En elk liedje staat voor een herinnering.

Pergolesi: Stabat Mater

Prachtige muziek, snijdt door de ziel. Ik had van deze plaat een cassette gemaakt zodat ik hem

in mijn auto kon afspelen. Ik zat in mijn oude Opel B-Kadett deze muziek mee te brullen en kon nog nét toen ik door de politie van de weg werd gehaald en mijn auto bij het politiebureau moest achterlaten omdat je door de bodemplaat het wegdek kon zien, mijn geliefde cassette eruit grissen. En ik kon terug met de bus, maar wel met Pergolesi.

Beethoven 9

Ook zo'n herinneringsstuk. Als eerste sopraan in het Koor van het Concertgebouw Orkest (toen nog geen Koninklijk) in 1980. Een geweldige ervaring. We debuteerden met Beethoven 9 (en de Psalmensymfonie van Strawinsky), o.l.v. Bernard Haitink, veel uitvoeringen. Lang wachten tot je mocht in het laatste deel, geen straf uiteraard, met altijd weer die hoge a, pianissimo. Recensies waren verdeeld maar ik vond het fantastisch!

Mercedes Sosa

Een Argentijnse zangeres met een geweldige sensuele stem. Ze zingt maatschappelijk bewogen liederen, zeer gepassioneerd. Verder, zoals het vaak gaat met een musicus in huis, 'draaien' wij niet zoveel muziek meer om ter ontspanning naar te luisteren, er wordt immers al genoeg gemusiceerd de hele dag, 's avonds even rust.

Colofon Nieuwsbrief

NVMB
Nederlandse Vereniging van
Muziekbibliotheken,
Muziekarchieven en
Muziekdocumentatiecentra

jaargang 19, nummer 1,
februari 2015
issn: 1567-116x

Kopij voor de Nieuwsbrief per
e-mail naar Ria Warmerdam:
warmerdam@nbdbiblion.nl

Redactie
Ria Warmerdam
(NBD Biblion, Zoetermeer)

Logo: Willem Warmerdam

Webmaster
Eric van Balkum

nvmb website: www.nvmb.nl

Collectie

Copyright

Informatie

Innovatie

Netwerk